

Onze route in 2025

 BouwendNederland

Inhoudsopgave

- 03 — Voorwoord
- 04 — Bouw en fysieke ruimte
- 06 — Infrastructuur
- 08 — Energietransitie
- 09 — Veiligheid
- 11 — Innovatie
- 13 — Ketensamenwerking
- 14 — Arbeidsmarkt
- 16 — Duurzaamheid
- 18 — Continuïteit en winstgevendheid
- 19 — Colofon

Minder beleid, meer uitvoering

Nederland staat voor ongekende uitdagingen op het gebied van woningbouw, mobiliteit en de energietransitie. Belangrijke opgaven waarbij de bouw- en infrasector een cruciale rol speelt. Jullie zijn continu bezig met werk dat er echt toe doet voor de hele samenleving. Dat doen jullie met een positieve mentaliteit en enorme trots. Die trots horen wij ook terug in gesprekken met stakeholders.

We moeten blijven uitleggen welke belangrijke rol onze sector kan en moet spelen in de samenleving én wat wij nodig hebben om deze rol te vervullen. De regeldruk vormt een last voor jullie, en de verduurzamingsopgave is complex met de krapte op het net. Daarnaast leidt de langdurige onduidelijkheid over stikstof er toe dat projecten uitgesteld worden en we niet op volle kracht kunnen werken aan het oplossen van de problemen van Nederland. We willen minder beleid en meer nadruk op de uitvoering.

Ook in 2025 gaan we weer hard aan de slag voor jullie. Samen hebben we gekozen voor een aantal strategisch thema's. Per thema hebben we concrete doelen. Graag leggen we in deze publicatie uit hoe we via onze belangenbehartiging, brancheontwikkeling en dienstverlening jullie in de best mogelijke positie willen brengen om zo optimaal mogelijk een bijdrage te leveren aan een mooier en duurzamer Nederland.

Arno Visser
voorzitter

Lennard Heij
algemeen directeur

Bouw en fysieke ruimte

Julie staan klaar om genoeg woningen, scholen en bedrijfsruimtes te bouwen, zodat iedereen in Nederland prettig kan wonen en werken en toegang heeft tot zorg, onderwijs en andere essentiële voorzieningen.

Woningbouw

Veel mensen zoeken een woning en het tekort loopt verder op. Het is tijd dat dit kabinet jullie in staat stelt de woningbouwambities echt te halen. Daarom blijven we ons inzetten om de knelpunten aan te pakken en nemen jouw ervaringen mee in onze lobby.

Om de woningbouw te versnellen en echt 100.000 woningen te bouwen hebben we voldoende vergunningen nodig en uniforme bouwregels. Dat laten we ook in 2025 de politiek duidelijk horen. Daarnaast onderzoeken we welk grondbeleid en welke belastingregels rond het kopen en bezitten van een huis het beste passen om de productie op te schalen.

Kris Maas van Maas Jacobs en adjunct-directeur Thijs Voeselek van NBU: "Daar waar een binnenstedelijk project van grote omvang er doorgaans minstens vijf jaar over doet om van een initiatief tot een onherroepelijk bestemmingsplan te komen, is het ons in de voorbereidingen voor project Blossem in Breda gelukt in 2,5 jaar." [In Breda kan het: in 100 dagen samen een gebiedsvisie opstellen.](#)

Lees ook over het werkbezoek dat we voor minister Mona Keijzer organiseerden: [Arno Visser op werkbezoek met minister Keijzer: laat stem woningzoekenden zwaarder wegen.](#)

Funderingsherstel

Nederland heeft ongeveer 750.000 panden met een houten paalfundering en naar schatting 300.000 panden met een ondiepe fundering. Naar schatting krijgt in elk geval de helft hiervan problemen, vooral in gebieden met een minder stabiele bodem of een laag grondwaterpeil. We gaan lobbyen voor een brede (programmatische) aanpak, zodat funderingen stapsgewijs hersteld kunnen worden. Zo denken we dat er door opdrachtgevers meer seriematig aanbesteed kan worden om zo op te kunnen schalen en verdere innovaties aan te stimuleren. Ook werken we in 2025 aan het uitbouwen van een ledengroep van bedrijven die actief zijn in het funderingsherstel.

Wet- en regelgeving in het ruimtelijk domein

We horen graag jullie ideeën voor de Nota Ruimte, het overheidsplan voor de inrichting van Nederland. We willen hierbij genoeg plek voor wonen, werken en recreëren. Daarnaast houden we de nieuwe Omgevingswet goed in de gaten en werken aan oplossingen voor de verwachte nadelige effecten van de Kaderrichtlijn Water. Via een stresstest willen we de gevolgen van deze richtlijn in kaart brengen, en daarnaast lobbyen we in Europa om te voorkomen dat de richtlijn een dip in de markt veroorzaakt.

Natuur en biodiversiteit

Natuurinclusief bouwen betekent dat er bewust ruimte voor biodiversiteit wordt gecreëerd op, aan of in het gebouw of de (openbare) ruimte, zodat er meer diverse planten- en diersoorten kunnen leven. Dat komt de leefomgeving ten goede. Bekijk hoe wij via [platform KAN onze sector helpen kennis op te doen over natuurinclusief bouwen en hoe we deze delen.](#) Verder lobbyen we bijvoorbeeld voor de snelle uitrol van eenduidige Natuur Management Plannen bij gemeentes en provincies. We blijven ook in 2025 kritisch op de invoering van nieuwe groene regelgeving. Doelen moeten realistisch zijn en regels werkbaar. We maken een handreiking voor jullie hoe je om kan gaan met de Wet Natuurbescherming en de vogel- en habitatrictlijn.

Stikstof

Een oplossing voor het stikstofprobleem laat na bijna zes jaar nog altijd op zich wachten. Het huidige beleid schiet tekort en stikstof is een rem op de bouw en infra. Dit moet anders! Bij de politiek en in de media blijven we er daarom - samen met andere partijen - op aandringen dat alle geitenpaardjes al bewandeld zijn en de stikstofuitstoot nu echt naar beneden moet. Zo krijgen boeren duidelijkheid en kan de natuur zich herstellen. Alleen dan gaat Nederland van het slot en komt ruimte om nieuwe infrastructuur aan te leggen en het woningtekort terug te dringen. Samen met Natuurmonumenten, Natuur & Milieu en VNO-NCW presenteerden we eind november een Emissiereductieplan met concrete aanbevelingen en maatregelen voor stikstofreductie plan met maatregelen waardoor de stikstofuitstoot versneld afneemt. We blijven strijden voor de uitvoering van dit pakket.

Utiliteitsbouw

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap wil dat alle schoolgebouwen in 2050 een prettig en gezond binnenklimaat hebben, circulair gebouwd zijn en minstens energieneutraal. Met een brede coalitie werken we aan een concreet uitvoeringsprogramma met slimme oplossingen om deze opgave versneld te kunnen uitvoeren. Denk bijvoorbeeld aan gestandaardiseerde oplossingen rondom aanbestedingen en generieke programma's van eisen en formats voor het meerjaren onderhoudsplan en het integraal huisvestingsplan van scholen. Verder werken we in 2025 nauw samen met Ministerie van Defensie om hun gebouwen en andere onderdelen van hun areaal te moderniseren.

Infrastructuur

Bij de grootste instandhoudingsopgave ooit hoort een bijbehorend budget en goede planning.

Voldoende budgetten bij overheden

Steeds meer bruggen en viaducten hebben achterstallig onderhoud, naderen het einde van hun technische levensduur en moeten vervangen of gerenoveerd worden. De problematiek wordt nu eindelijk erkent, maar bij de grootste opgave ooit hoort een bijbehorend budget. Helaas wordt er onvoldoende geïnvesteerd in infrastructuur. We blijven er bij het Rijk, de provincies en gemeenten op hameren om realistische ramingen en budgetten op te stellen. Er is meer geld voor deze opgave nodig en een goede planning. Deze lobby zullen we uiteraard ook blijven voeren via de media. De Tweede Kamer heeft drie belangrijke moties aangenomen om te komen tot een betere uitvoering in de bouw- en infrasector. De Minister van Infrastructuur en Waterstaat krijgt hiermee de opdracht om te komen tot een beter aanbestedingsproces. Met dit resultaat staan de uitdagingen rondom infrastructuur geagendeerd op de politieke agenda: [Tweede Kamer pakt door met vernieuwingsopgave](#)

Politiek-bestuurlijke urgentie

We werken aan maatschappelijke vraagstukken zoals mobiliteit, klimaat en water en de energietransitie. Maar als bezuinigingen nodig zijn, dan trekt onze sector vaak aan het kortste eind. Tijdens de infradiialogen die we met jullie voerden hoorden we unaniem terug dat als we de enorme renovatieopgave niet oppakken, dat er dan ongelukken gebeuren. Het is vijf voor twaalf waarschuwen jullie. Die maatschappelijke pijn blijven we met kracht onder de aandacht brengen op bestuurlijk niveau én in het publieke debat.

Continuïteit dealflow

Landelijke spelers als Rijkswaterstaat en ProRail, maar ook provincies, gemeenten en waterschappen zijn belangrijke opdrachtgevers voor ons. Uit onderzoek blijkt dat het ruim 70% van de gemeenten niet lukt om geplande infrawerkzaamheden datzelfde jaar op de markt te brengen. Dat moet beter. Daarom blijven we actief in gesprek met Rijkswaterstaat, ProRail, waterschappen en andere publieke opdrachtgevers, en vragen we aandacht voor een heldere en goede inkoopplanning en monitoren samen de dealflow.

Goede randvoorwaarden ondernemen in de infra

Ook dit jaar willen we op basis van jouw praktijkervaringen een advies opstellen voor programmatisch werken en samenwerkingsgerichte contractvormen. Door best practices te delen, versnellen we de aanleg en instandhouding van infrawerken. Op basis hiervan willen we een handreiking innovatieve aanbestedings- en contractvormen opleveren in 2025.

Energietransitie

Samen werken aan een toekomst met schone energie.

Uitbreiding/verzwaring elektriciteitsnetwerk

Het is voor onze samenleving en economie van cruciaal belang om het elektriciteitsnet fors uit te breiden. Dat is nodig om alle woningen, bedrijven en bouwlocaties ook in de toekomst te kunnen aansluiten. Daarom sloegen we in 2024 met Netbeheer Nederland en Techniek Nederland de handen ineen om de uitvoering te versnellen. De afspraken in het uitvoeringsakkoord gaan over het optimaliseren van de randvoorwaarden, het snel en effectief samen projecten uitvoeren, het samen leren van goede praktijkvoorbeelden en over monitoren en evalueren. In 2025 werken we met alle betrokken partijen verder aan het toepassen van innovatieve werkwijzen en het werven van voldoende geschoolde vakmensen.

Marlies Visser, COO van Alliander namens Netbeheer Nederland: "We werken aan de grootste verbouwing van het energiesysteem ooit. Met dit akkoord maken netbeheerders, infra-aannemers en installateurs concrete afspraken over hoe we als partners optimaal samenwerken om de uitvoering te versnellen." [Uitvoeringsakkoord voor versnelling in verzwaring lokale netten](#)

Netcongestie bouw- en infra

We blijven je ondersteunen met informatie over praktische oplossingen voor energiegebruik op bouwplaatsen en bouwprojecten. De focus ligt onder andere op slim gebruik van de energienetwerken, alternatieve, netonafhankelijke energie-oplossingen om netcongestie te verlichten, het verzoeken om prioritering van bouwprojecten en tijdig aanvragen van netaansluitingen.

Markt voor warmtevoorziening

In de toekomst zal ongeveer een kwart tot dertig procent van de warmtevraag met duurzame collectieve warmtenetten worden ingevuld. Deze uitdagende stip aan de horizon vraagt wel om een heldere politieke koers en uitvoerbare wet- en regelgeving. Daar blijven we de politiek op wijzen in onze belangenbehartiging. Daarnaast richten we ons vooral op concrete oplossingen in de uitvoering waarbij we streven naar een groeiende markt voor deze duurzame vorm van warmtevoorziening.

Energiesysteem van de toekomst

Kijkend naar de toekomst, liggen er kansen om bij te dragen aan de aanleg van infrastructuur voor duurzame gassen en kernenergie. Samen met een brede coalitie gaan we lobbyen om die kansen te maximaliseren. Heb je interesse om in de kernenergiesector actief te zijn, dan ondersteunen we je met certificering, kennis en integratie in internationale toeleveringsketens.

Veiligheid

We werken keihard aan het verbeteren van de veiligheid van onze sector in de volle breedte.

Veiligheid in het mkb

Veiligheid heeft onze topprioriteit. Jaarlijks gebeuren er nog te veel ongelukken in de bouw- en infrasector. Dat móeten we als sector blijven aanpakken en sneller veranderen. Iedereen in de bouw en infra moet 's avonds weer veilig thuis komen. We doen dat, onder meer, door de veiligheidsrisico's in onze sector zichtbaar en beheersbaar te maken. Zo ben je als ondernemer volgens de Arboret verplicht om een Risico-inventarisatie –en evaluatie (RI&E) op te stellen én deze actueel te houden. Toch zien we dat vooral mkb-bedrijven dat vaak lastig vinden. Daarom gaan we jullie op verschillende manieren extra ondersteunen. Denk aan een website waarop je allerlei praktische tools vindt, trainingen, een netwerk van collega-bedrijven om kennis- en ervaringen te delen, en een vereenvoudiging van de branche RI&E.

Ook in 2025 organiseren we samen met Techniek Nederland, OnderhoudNL en Aannemersfederatie Nederland weer de [Bewust Veilig-dag](#), doe mee!

Ingrid van der Wielen van Berghege Heerkens: "Op de Bewust Veilig-dag introduceerden we onze veilige vijf regels. De regels gaan over een veilige werkplek, het veilig uitvoeren van werkzaamheden, met goedgekeurd materiaal werken, collega's aanspreken en daar zelf ook voor open staan, én actie ondernemen bij onveilige situaties. Veilig werken kan altijd. Geen excuus." [Berghege Heerkens: veilig werken kan altijd, geen excuus](#)

Vergroten veiligheidscultuur

De Safety Culture Ladder is een instrument om veiligheidsbewustzijn, houding en gedrag in bedrijven te meten. De nadruk ligt daarbij op de veiligheidscultuur. Dat is eigenlijk ook heel logisch. Je kan technische maatregelen nemen, en procedures instellen, maar veiligheid staat of valt bij gedrag en een veilige cultuur waarbinnen je je mag uitspreken. In navolging van het werkboek [Samen klimmen op de veiligheidsladder](#), gaan we jou meer instrumenten aanbieden.

Gezond werken

Binnen onze sector zijn er meerdere aspecten die de gezondheid van jou en je medewerkers beïnvloeden. Dit jaar besteden we specifiek aandacht aan het werken met gevaarlijke stoffen en asbest, werken in de hitte, werkdruk, agressie en ongewenst gedrag. Ook onderzoeken we met Rijkswaterstaat hoe we in de infra de omslag naar meer dagwerk kunnen maken.

Veiligheid in de keten

Veilig en gezond werken begint bij de opdrachtgever en hoofdaannemer maar in de keten zijn álle schakels belangrijk. Iedereen in de keten moet zijn verantwoordelijkheid voelen én nemen. We blijven erop hameren dat bij initiatief-, ontwerp- en voorbereidingsfase de juiste bouwkundige technische en organisatorische keuze gemaakt worden. Heel gericht vragen we ook dit jaar veel aandacht voor veiliger werken op de vluchtstrook en spanningsloos en gasloos werken in de ondergrond.

Veiligheid, taal en andere culturen

Op een bouwprojecten zien soms wel tot tientallen nationaliteiten en mensen van verschillende opleidingsniveaus samen aan het werk. Toch zijn de huidige veiligheidstrainingen en -instructies niet voor iedereen goed te begrijpen. Daar gaan we alternatieven voor bedenken. Met Zeeuwse lokale overheden ontwikkelen we een provinciebreed SROI-beleid met aandacht voor het borgen van veiligheid.

Veiligheid en onderwijs

Hoe mooi zou het zijn als leerlingen van het mbo en hbo al tijdens hun opleiding les krijgen over het vergroten van de veiligheid in bouw- en infrawerken? De eerste lesmodules zijn er en worden ook al gebruikt. Dit jaar gaan we deze modules actief bij scholen en opleidingen promoten.

Ontwikkeling lerend vermogen

Vanuit het Programma Veiligheid in de Bouw zijn afspraken gemaakt over het ontwikkelen van het lerend vermogen in onze sector. We geven hier invulling aan door samen met de Governance Code Veiligheid in de Bouw en eX:plain een Individueel Leer- en Ontwikkelplatform (iLOP) te ontwikkelen. De eerste versie van deze app is bijna klaar en wordt voorjaar 2025 getest in een aantal proefprojecten.

Innovatie

Wij stimuleren innovatie, waardoor we productiever en duurzamer kunnen bouwen.

De inzet van nieuwe technologie stimuleren

Het kabinet stelt twee miljoen euro subsidie beschikbaar voor het stimuleren van innovaties die de productiviteit van mkb-bouwbedrijven verhogen. Mede vanuit deze subsidie zullen we jou ondersteunen om nieuwe technologie in te zetten. Zo kun je de arbeidsproductiviteit én de kwaliteit van jouw werk verder verhogen. We vinden het belangrijk dat vakmensen hier nauw bij worden betrokken. Zo zorgen we ervoor dat de oplossingen echt werken in de praktijk en bijdragen aan het werkplezier van onze mensen. Als eerste zijn we met RoboHouse bezig om een voegrobot en een volgrobot te ontwikkelen. Daarmee gaan we laten zien dat robotisering ook voor het mkb haalbaar is.

Patrick van Dongen van Maas-Jacobs: "Als lid van de contactgroep digitalisering, hoorde ik over de mogelijkheid om deel te nemen aan het onderzoek Taken van de toekomst. Dit onderzoek verkent de impact van BIM en AI op taken van medewerkers. Welke taken blijven hetzelfde, welke veranderen, verdwijnen of komen er juist bij en wat doet dat met het werkplezier van medewerkers. Mooie vragen waarop we graag een antwoord wilden." [Samen bouwen aan digitale vooruitgang](#)

Digitale standaarden

In de bouw werken veel partijen samen in een lange keten. Om dat soepel te laten verlopen is het handig als we dezelfde digitale taal spreken. Zo kunnen we informatie beter en sneller uitwisselen. Bouwend Nederland is actief betrokken bij de ontwikkeling van het framework waarin we informatie in onze keten uitwisselen. Dat is het [Digitaal Stelsel Gebouwde Omgeving \(DSGO\)](#). Hierin maken we afspraken en ontwikkelen we standaarden hoe de gegevens door de keten heen uitwisselen. Dat blijven we doorontwikkelen in 2025. Dit is van groot belang voor bijvoorbeeld de transitie naar een circulaire economie maar ook onmisbaar bij bijvoorbeeld de gegevensuitwisseling rondom de CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive).

Handige netwerken

We organiseren rond het thema innovatie en digitalisering verschillende (regionale) netwerken waar we je bijpraten over nieuwe trends en waar je ervaringen kan uitwisselen met andere ondernemers. Via ons blijf je op de hoogte!

Kennis en inspiratie

De afgelopen twee jaar lieten we via onze campagne [De bouw maakt het SLIM](#) slimme innovaties of slimme toepassingen van ondernemers zien. In 2025 ontwikkelen we een nieuwe campagne om je verder te inspireren. Ook organiseren we op 13 november wederom [Future Builders Day](#), het evenement waar honderden studenten en docenten kennismaken met innovaties in onze sector en jij je als bedrijf aan hen kan presenteren.

Digitale veiligheid

Vanuit Europa is een nieuwe richtlijn aangekondigd: NIS2. Een flink aantal bedrijven moet volgens deze wet verplicht maatregelen nemen op het vlak van digitale veiligheid. We geven je tips voor een goede voorbereiding en je kan je via ons verzekeren voor de risico's. Ook kan je (gratis) gebruik blijven maken van [het platform Samen Digitaal Veilig](#). Hier vind je onder andere instructievideo's voor je medewerkers.

Ketensamenwerking

Wij werken krachtig met elkaar samen in de keten om betere resultaten te behalen.

Aanbesteden en contracteren

De druk op de samenwerking tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers neemt toe door prijsstijgingen, continuïteitsproblemen en veranderende technologieën. Tegelijkertijd staan we met elkaar voor complexe uitdagingen. Daarom zetten we ons in voor een betere relatie en innovatieve samenwerkingen in de hele bouwketen, met bestaande partners en nieuwe spelers in het veld. Dat vertaalt zich onder andere in contracten waarin de belangen van beide partijen in evenwicht worden vastgelegd. We actualiseren onder andere onze model-bouwteamovereenkomst en gaan in gesprek met Aedes over het modelcontract dat veel woningcorporaties hanteren.

Nieuwe juridische ontwikkelingen

Het onderwerp aanbesteden en contracteren kan voor niet-juristen lastige kost zijn. We organiseren daarom weer diverse trainingen, voorlichtingsbijeenkomsten en webinars over onder andere de nieuwe UAV-GC 2025, de nieuwe onderaannemingsovereenkomst en werken in bouwteams. Uiteraard houden we de verschillende modelcontracten, modelbrieven en voorwaarden up-to-date.

Betere relaties met ketenpartners

Goed samenwerken kent naast de harde (contractuele) kanten natuurlijk ook veel zachte kanten: elkaar kennen, begrijpen en weten hoe met elkaar om te gaan. We zetten sterker in op de samenwerking met woningcorporaties. Verder continueren we de contactgroep Vastgoedonderhoud en blijven we [Resultaatgericht Samenwerken \(RGS\)](#) bij je onder de aandacht brengen.

Nieuwe relaties opbouwen

In 2024 deden we onderzoek naar de belangrijke thema's rondom ketensamenwerking en mogelijke nieuwe toetreders in de bouwkolom. Dit jaar vertalen we de uitkomsten naar concrete activiteiten. Daarbij nemen we de uitkomsten van de Jong Bouwend Nederland-denktank graag mee. Verder zoeken we zorgverzekeraars en pensioenfondsen op voor de bouw van senioren- en zorgwoningen.

Verenigingsmanager Itzél Zuiker: "Hoe ga je de samenwerking aan? Hoe creëer je wederzijds vertrouwen? Hoe stem je het beste met elkaar af? De jongere generatie staat open voor andere manieren van samenwerken, mogelijk met nét wat meer lef. Daarom past een denktank als deze bij Jong Bouwend Nederland." [JBN Denktank geeft andere kijk op samenwerken](#)

Arbeidsmarkt

Wij werken aan een evenwichtige arbeidsmarkt met voldoende goed opgeleide professionals die hun werk met plezier doen.

Voldoende gekwalificeerde en goed opgeleide mensen

De kracht van de sector valt of staat met voldoende en gekwalificeerd personeel. Zonder mensen geen bouw en infra, het is één van de allergrootste uitdagingen in onze sector. Daarom trekken we er met [onze imago- en instroomcampagnes](#) hard aan om de instroom vergroten. Op dit dossier werken we goed samen met werknemersorganisaties regionale netwerken en opleidingsbedrijven. We ontwikkelen in 2025 een gezamenlijke visie en werkgenda voor primair en voortgezet onderwijs. Om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren, stimuleren we de inzet van hybride techniekopleiders en lobbyen we voor goede randvoorwaarden voor hun inzet.

Een aantrekkelijke sector

De krapte op de arbeidsmarkt nodigt uit om extra goed na te denken over aantrekkelijk werkgeverschap. Zo vraagt de jongere generatie om meer flexibiliteit en vrije tijd. Ook liggen er kansen in het aantrekken van nieuwe doelgroepen. Denk aan zij-instromers, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en gepensioneerden die het leuk vinden om nog te werken. We geven je handvatten in onze nieuwe training Krapte op de arbeidsmarkt. Ook in 2025 zetten we met onze eigen campagne [De bouw maakt het](#) onze mooie sector in de spotlights. Dit doen we onder andere met seizoen drie van ons zeer goed bekeken RTL tv-programma met dezelfde naam.

Vergroten leercultuur

We zijn van plan om 'een leven lang leren' en 'skills gericht werven' meer bij je onder de aandacht te brengen en je passende handreikingen te geven. Waarschijnlijk gaat de nieuwe, paritaire, stichting 'JJJ in de Bouw & Infra' hier een rol in spelen.

Aandacht voor gezondheid

We vinden het belangrijk dat mensen in onze sector mentaal en fysiek fit kunnen werken, werk kunnen uitvoeren dat ertoe doet, en gezond met pensioen kunnen. Hiervoor gaan we nog intensiever samenwerken met Vollandis. Ook zullen we de kennis van zorgverzekeraar Zilveren Kruis op het gebied van gezondheid en duurzame inzetbaarheid voor jou beschikbaar maken.

Informatie over regelgeving en sociale zekerheid

Vorig jaar informeerden we je al volop over het [op de juiste manier werken met zzp'ers](#). We blijven hier aandacht voor vragen en bieden nieuwe trainingen aan. Bij de lopende verkenning naar een nieuw stelsel sociale zekerheid lobbyen we ervoor dat het terugbrengen van loondoorbetaling bij ziekte in een van de scenario's wordt opgenomen.

Vergroten arbeidsproductiviteit

De krappe arbeidsmarkt en de aandacht voor duurzame inzetbaarheid vragen om slimmer, efficiënter en veiliger werken. Bovendien blijkt uit [EIB-onderzoek](#) dat het bieden van nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden de medewerkerstevredenheid zal vergroten. We ontwikkelen in de loop van het jaar een meerjarenprogramma die bijdraagt aan het vergroten van arbeidsproductiviteit.

Goede arbeidsvoorwaarden

Bouwend Nederland sluit drie collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's) af. De cao bouw en infra bevat onder andere loon- en salaristabellen, stageregelingen, in- en uitdienst procedures, en afspraken over opleiding en ontwikkeling. De cao vlakglas is van toepassing op groothandel in vlakglas en glasbewerking, terwijl voor de aanleg en het onderhoud van het spoorwegnet de aparte cao railinfrastructuur geldt. We nemen jouw inbreng zoals altijd graag mee in de onderhandelingen. Verder zullen we je dit jaar via bijeenkomsten en eerstelijnsadvies informeren over de nieuwe pensioenregeling Bpf Bouw per 2026.

Duurzaamheid

Wij reduceren de ecologische voetafdruk van de gebouwde omgeving.

Circulair bouwen

Ondanks (inter)nationale doelen en vele akkoorden komt opschaling van de verduurzamingsmarkt moeizaam tot stand. Er is nog een groot gat tussen beleid en ambitie en de daadwerkelijke uitvraag aan de markt. Daarom richten wij ons op het stimuleren van de uitvraag (bijvoorbeeld door vraagbundeling), duidelijkheid over prestatie-eisen, standaardisatie en andere randvoorwaarden. Ook dragen we graag uit wat onze sector te bieden heeft. Dit jaar organiseren we regionale activiteiten om kennis en ervaringen rond circulair bouwen uit te wisselen. Om het aanbod van losmaakbare en circulaire bouwmaterialen te stimuleren, zijn we nauw betrokken bij het af te sluiten Bouwmaterialenakkoord 2025.

Landelijk kader duurzame woningbouw

We verstevigen ons pleidooi voor een nationaal kader voor standaardisatie en toekomstbestendig bouwen. Dat gaan we samen met andere partijen ook concreet uitwerken. Op verschillende manieren - informatie, advies en training - zullen we je ondersteunen bij het werken volgens dit kader en hoe hierover het gesprek te voeren met opdrachtgevers.

Klimaatadaptatie en biodiversiteit

We gaan meer inzetten op het toekomstbestendig maken van de gebouwde omgeving met maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie en biodiversiteit. We bevorderen daartoe onze samenwerking met gemeenten, provincies en waterschappen binnen de kaders van de [Deltabeslissing](#), [Ruimtelijke Adaptatie](#) en de [Nationale Omgevingsvisie](#). We betrekken je graag bij oplossingsrichtingen en geven je praktische handreikingen.

Consistente regelgeving

We blijven ook dit jaar bij de overheid aandacht vragen voor harmonisatie en tijdige implementatie van (toekomstige) Europese duurzaamheidsregelgeving. Met het oog op de [implementatie van de EPBD IV](#) organiseren we een ledengroep, zodat we jouw inbreng kunnen meenemen in onze lobby. Verder blijven we de ontwikkelingen rond de milieuprestatie-eisen (MPG en MKI GWW) goed volgen. Samen met een brede coalitie streven we naar een haalbare en betaalbare aanscherping van de eisen.

Klimaat- en Energie Verkenning

We denken graag mee over aanvullend of alternatief klimaatbeleid naar aanleiding van de jaarlijkse [Klimaat- en Energieverkenning](#). Uit de editie van 2024 blijkt namelijk dat het heel erg onwaarschijnlijk is dat Nederland het wettelijke klimaatdoel van 55 procent emissiereductie in 2030 haalt.

Onze maatschappelijke bijdrage

We werken samen met ministeries en andere partijen om de klimaatdoelen 2030 te behalen. Daarvoor zijn middelen nodig en verbeterde, of nieuwe, beleidsinstrumenten. We zien kansen bij de samenwerkingstafels Uitvoeringsoverleg Klimaatbeleid Gebouwde Omgeving en in een gebiedsgerichte aanpak binnen het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie. Ook blijven we ons hard maken voor een programmatische aanpak van onderwijshuisvesting.

Duurzaamheidsdialogen

Om onze gezamenlijke koers in het veelomvattende duurzaamheidsdossier te bespreken, organiseren we dit jaar vijf duurzaamheidsdialogen in de regio. We gebruiken jouw inbreng om onze belangenbehartiging en dienstverlening beter te laten aansluiten op jouw behoeften.

Emissieloos bouwen en vervoeren

Ook wij hebben het [Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen](#) getekend en sturen mee de uitvoering ervan. Speerpunten voor ons zijn de beschikbaarheid van materieel bij (internationale) fabrikanten, uitbreiding van publieke en private laadinfrastructuur voor bouwplaatsen, voldoende uitvraag door opdrachtgevers en slimme bouwlogistiek. De [richtlijn veilige inzet van elektrisch materieel](#) wordt verder doorontwikkeld.

CSRD

De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) is een Europese verplichting die bedrijven van een bepaalde grootte verplicht om naast hun financiële rapportage ook te rapporteren over hun duurzaamheid. Welke impact hebben zij op de omgeving en welke risico's stelt de omgeving voor hun bedrijf? Zij rapporteren hierover aan de hand van onderwerpen op het gebied van op het gebied van milieu, mens en bestuurlijke omstandigheden. Hoewel niet elk bedrijf CSRD-plichtig is krijgen bijna alle bedrijven hier mee te maken. Want als je zelf niet hoeft te rapporteren kunnen banken, verzekeraars of opdrachtgevers je wel om informatie vragen die zij nodig hebben voor hun rapportage. Bouwend Nederland heeft een uitgebreid dienstenpakket opgetuigd op het gebied van CSRD en zal dit in 2025 doorontwikkelen. Denk aan [informatiebijeenkomsten](#), [trainingen](#), [handleidingen](#), [webinars](#) en [een ledenvoordeel](#).

Continuïteit en winstgevendheid

Wij ondersteunen jullie om je bedrijf goed te laten draaien en gezonde marges te halen.

Creëren randvoorwaarden

We zetten erop in om het aantal juridische problemen bij aanbestedingen te verminderen. Daartoe gaan we in overleg met aanbestedende diensten over nadelige afwijkingen op de Europese Aanbestedingsrichtlijn, de Nederlandse Aanbestedingswet, de Gids Proportionaliteit, waaronder het afwijken van de UAV 2012, en het ARW 2016.d.

Risicobeperking

We willen dat meer leden voldoen aan de wettelijke verplichting om een actieve RI&E met plan van aanpak te hebben. We ontwikkelen daarvoor een ledenvoordeel. Ook denken we dat het goed is om je optimaal in te dekken tegen het risico van impactvolle schades. Je gaat hierover meer horen van ons en van onze verzekeringspartners.

Ondersteuning

Vorig jaar vroegen we je via een enquête naar wensen en behoeften als het gaat om nieuwe producten en diensten. De uitkomsten vertalen we naar een concreet aanbod. Verder kun je ook dit jaar terecht bij onze [Academy](#) voor het verbeteren van onder meer je managementvaardigheden of marketingactiviteiten, en bij onze eerstelijnsadviseurs voor juridische vragen en claims.

Financieel voordeel

Subsidies worden lang niet altijd benut. We gaan je hierin beter ondersteunen door subsidieadvies in te richten. Verder verkennen we permanent de mogelijkheden voor diverse ledenvoordelen die passen bij de speerpunten van onze vereniging. Zo zijn er nieuwe hulpmiddelen beschikbaar met korting op het gebied van projectcommunicatie. Mocht je dingen missen of ideeën hebben? Dan horen we ze graag. We willen dat onze ledenvoordelen en onze dienstverlening aansluit op jullie behoeftes.

Colofon

UITGAVE

Bouwend Nederland

Zilverstraat 69

2718 RP ZOETERMEER

T: 079 - 3 252 252

E: info@bouwendnederland.nl

I: bouwendnederland.nl

SOCIAL MEDIA:

 [@bouwendnl](https://www.facebook.com/bouwendnl)

 [Koninklijke-bouwend](https://www.linkedin.com/company/koninklijke-bouwend)

COÖRDINATIE EN REDACTIE

Bouwend Nederland

VORMGEVING

Hein Ontwerpt

FOTOGRAFIE

Ann-Sophie Falter

De tekst in deze uitgave kan worden gekopieerd voor persoonlijk gebruik, met uitsluiting van elke verdere verveelvoudiging, distributie, commercialiteit of exploitatie onder derden, tenzij voorafgaande toestemming van Bouwend Nederland.